

The Türkiye Century Maarif Model: Teacher Evaluations of the Preschool Education Program *

Servet KARDEŞ¹

Süheyla ACAR²

Abstract

The "Century of Türkiye Maarif Model" is a holistic model consisting of the core approach of the curriculum, student profile, virtue-value-action framework, and skills framework components. With the slogan "From Roots to the Future," this vision program aims to empower children to shape the future with strength drawn from their roots. This study aims to evaluate the preschool curriculum, which is an important part of the Century of Türkiye Maarif Model, from the perspective of preschool teachers. In this context, the study used a qualitative research method, specifically a phenomenological design. Interviews were conducted with six preschool teachers working in kindergartens implementing the Century of Türkiye Maarif Model, using a semi-structured interview form. The data were analyzed through content analysis. The data obtained from the interviews were examined under the themes of the strengths and weaknesses of the program, its effects on teachers, inclusiveness, and suggestions for improving the program. Based on these themes, some recommendations were presented.

Keywords: TYMM, Preschool, Curriculum, Teacher, Phenomenology.

¹Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education, Early Childhood Education, Van, servetkardes@yyu.edu.tr, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-4230-6628>

²Preschool Teacher, Van District National Education Directorate, Preschool Teacher, Van, shylm6500@gmail.com, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0001-5975-1544>

Siirt Eğitim Dergisi

Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi: 04.10.2025

Kabul Tarihi: 13.12.2025

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Okul Öncesi Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Değerlendirmeleri

Servet KARDEŞ¹Süheyla ACAR²

Özet

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; öğretim programlarının temel yaklaşımı, öğrenci profili, erdem- değer-eylem çerçevesi, beceriler çerçevesi bileşenlerinden oluşan bütüncül bir modeldir. “Köklerden Geleceğe” sloganıyla ortaya konulan bu vizyon programı çocukların köklerinden aldığı güçle geleceği şekillendirmeleri hedeflenmektedir. Bu çalışmada Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin önemli bir parçası olan okul öncesi programının, okul öncesi öğretmenlerinin gözünden değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgu) desen kullanılmıştır. Çalışmada Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli okul öncesi programını uygulayan anasınıflarında çalışan altı okul öncesi öğretmeniyle yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla görüşme gerçekleştirilmiştir. Veriler içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler, programın güçlü yönleri, zayıf yönleri, programın öğretmenlere etkileri, kapsayıcılık ve programın geliştirilmesi için öneriler temaları altında ele alınmıştır. Bu temalar doğrultusunda çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: TYMM, Okul öncesi, Program, Öğretmen, Fenomenoloji.

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim, Van, servetkardes@yyu.edu.tr, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-4230-6628>

² Okul Öncesi Öğretmeni, Van Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Okul öncesi öğretmeni, Van, shylm6500@gmail.com, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0001-5975-1544>

Giriş

Okulöncesi eğitim, eğitimin temelini oluşturmakta ve insan gelişiminin en hızlı ve çevreye duyarlılığı en fazla olduğu döneme denk gelmektedir. Yaşının ilk yıllarındaki eğitimin özellikleri ve deneyimlerin, kişinin sonraki öğrenme becerileri ve başarılarında önemli etkileri olmaktadır. Okul öncesi dönemde çocuğa sunulan nitelikli bir eğitim, çocuğun bütün akademik yaşamını olumlu biçimde etkileyecektir (Barnett, 2008; Hughes, 2010). Ayrıca okul öncesi eğitimi sürecinde çocuklar, ailelerinden ilk defa ayrılarak kurumsal bir yapı içerisinde, toplumsal yaşamın önemli bir parçası olan sosyal davranışları öğrenmektedirler (Pianta, Barnett, Burchinal & Thornburg, 2009). Okul öncesi eğitimi; çocukların fiziksel, bilişsel, duygusal, motor becerileri, sosyal ve dil gelişimlerinin önemli derecede tamamlandığı, kişiliğin şekil aldığı ve sürekli değişimin olduğu bir süreçtir (Panhelova, Krutsevyh, Panhelova, Andriy, Vladislav, Trotsenko,... & Natalia, 2020). Okul öncesi eğitim süresince çocuklar ilkokula hazırlanırken olumlu sosyal beceriler kazanırlar. Çocuklarda öğrenmeye teşvik etmek ve çocuğun potansiyel becerilerini sergileyebilmeleri okul öncesi eğitimin amaçları arasındadır. Ayrıca çocuğun sağlıklı ilişkiler kurabilmesi, kültürel değerlerini kazanması ve sosyalleşmesini sağladığı için okul öncesi eğitimin önemli ve gerekli olduğu düşünülmektedir (Kagan, Moore & Bredekamp, 1995; Mashburn, & Pianta, 2006). İçinde bulunulan çağa uyum sağlamak, gereksinimlerin farklılaşması, teknolojinin gelişmesi gibi çeşitli sebepler okul öncesi eğitim programların oluşturulması ve uygulanmasında dikkat edilmesi gereken unsurlardır (Gimbert & Cristol, 2004). Tüm bu gelişim ve değişimler doğrultusunda uluslararası alanyazında olduğu gibi Türkiye’de de okul öncesi eğitim alanında program geliştirme ve iyileştirme çalışmaları olmaktadır (Çobanoğlu & Yıldırım, 2021; Kardeş, 2020).

Okul öncesi eğitim programının tarihsel gelişimine bakıldığında Türkiye’de 1900’lü yıllara kadar okul öncesi eğitime ilişkin genel çerçeve program ve ilkeler saptanmıştır. Fakat plan ve programları okul öncesi öğretmenleri hazırlamıştır. Okul öncesi eğitimin ilk taslak programı 1953 yılında kabul edilmiş ve uygulanmıştır (Turan, 2021). Ülkemizde özellikle 1960’lı yıllardan sonra okul öncesi eğitimin öneminin anlaşıldığı, okul öncesi eğitime ilişkin düzenlemelerin yapıldığı ve ulusal düzeyde okul öncesi eğitim programının geliştirilmesi için çalışmalara başlandığı görülmektedir (Deretarla Gül, 2022). 1989 yılında oluşturulan okul öncesi eğitim programı, Türkiye’de okul öncesi eğitimde modernleşme çabalarının ilk adımlarından biri olarak kabul edilir (Düşek ve Dönmez, 2012). 1994 MEB Okul Öncesi Eğitim Programı, gelişimsel program özelliğine sahip olarak kurumlarda uygulanacak eğitimi amaçlamaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2024). Bu programın temelinde gelişimsel hedefler yer almaktadır. 2002 Okul Öncesi Eğitim Programı 1994 programında olduğu gibi gelişimsel temelli yaklaşımı vardır. Bu program geliştirilirken farklı program felsefeleri incelenerek öğrenme- öğretme alanı ve süreçlerine ilişkin yenilikler kabul edilmiştir (MEB, 2024). 1994 ve 2002 yılı okul öncesi eğitim programları yaklaşım olarak davranışçılık esas alınarak oluşturulurken, 2006 yılı okul öncesi eğitim programının yaklaşımı ise çoklu zekâ ve yapılandırmacılığın ilkelerine dayalı olarak oluşturulmuştur (Gelişli ve Yazıcı, 2012). 2006 Okul Öncesi Eğitim Programı, önceki programlarda da olduğu gibi 36-72 aylık çocukların gelişimlerini bütüncül bir yaklaşımla ele alınmış “gelişimsel” bir programdır. Programın yaklaşımı bütüncül, programlama yaklaşımı ise sarmal bir programdır. Program, gelişimsel gereksinimlere cevap verirken dinamik olan etkileşimlerine katkı sağlayarak çocukların bütün gelişim yönlerini bir üst seviyeye çıkarmayı, gelişim alanlarına çeşitlilik ve zenginlik katmayı hedeflemiştir. Program bu yönüyle “Çoklu Zekâ Kuramı” yaklaşımının özellikleriyle tutarlılık göstermiştir (MEB, 2013). Çocukların yaş gruplarının genel özelliklerine uygun bir program olmasının yanı sıra bireysel farklılıkların da göz önünde bulundurulmasını açıklamıştır. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, çocukların gelişim seviyelerine ve özelliklerine odaklanarak bütün gelişim alanlarının geliştirilmesini hedefleyen “gelişimsel” bir programdır (MEB, 2013). Program oyun temelli, çocuk merkezli, keşfederek öğrenmeyi desteklemektedir. Esnek, dengeli, sarmal, eklektik, kültürel ve evrensel değerlere önem vermektedir. Çocukların günlük yaşamı, deneyimlerini ve yakın çevre imkanlarını eğitim maksatlı kullanmasını teşvik etmektedir. Program temaları araç olarak kullanmaktadır. Rehberlik hizmetlerine önem vermektedir. Aile katılımı ve aile eğitimini önemsemektedir. Değerlendirmede

sürecin önemli olduğunu vurgulamakta, öğrenme merkezlerine ve özel gereksinimli bireyler için uyarlamalara yer vermektedir (MEB, 2013).

Okul öncesi eğitim alanında yer alan bütün bu eğitim ve program çalışmaları birikimli bir şekilde ilerlemiştir. Son yıllarda alanda yer alan Millî Eğitim Bakanlığı, bakanlık paydaşları, akademisyenler ve okul öncesi öğretmenlerinin katkılarıyla 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı geliştirilmiştir. Program eğitim felsefesi olarak ilerlemeci eğitim felsefesine dayalıdır ve öğrenen merkezli tasarımlarından çocuk merkezli tasarım yaklaşımını temel almaktadır ve programın modeli ise süreç modelidir (MEB, 2024). Eroğlu ve Eker (2024), 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı ile 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nı karşılaştırdıkları araştırmalarının sonucunda, 2024 yılı programına çocukların "toplumsal hayata uyum sağlamalarını desteklemek" amacının eklendiğini belirlemişlerdir. Program, aile ve toplum katılımının önemini vurgulamaktadır. Gelişim alanları olarak; bilişsel, dil, sosyal duygusal, fiziksel gelişim ve sağlık alanlarını kapsamaktadır (MEB, 2024). 2013 Eğitim programının kazanım sayısı 63 iken, 2024 yılında geliştirilen programın kazanım sayısının 86 adet olduğu görülmüştür. 2013'ten farklı olarak değerlere (12 adet), okuma yazma etkinliğinin yerine yeni programda erken okuryazarlık etkinliğinin yer aldığı ve alan gezisi etkinliğinin yerine okul dışı öğrenme etkinliğine yer verildiği görülmektedir. Ayrıca, 2024 Okul Öncesi Eğitim Programında öğretmenlerin her gün yarım saat açık havada olacak şekilde etkinlik yapmaları ve değerlendirmelerin gün sonunda detaylı olarak yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur. Güncellenen program, çocukların bütüncül gelişmelerini desteklemeyi ve öğrenmelerini teşvik etmeyi amaçlar. Program, çocukların ulusal, manevi, kültürel ve evrensel değerleri edinmelerini sağlamayı hedefleyen kapsayıcı bir anlayışa sahiptir (Eroğlu ve Eker, 2024; Serdaroğlu & Bekir, 2024).

Okul Öncesi Eğitim Programı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (2024), okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim gören çocukların beceri temelli bütüncül bir anlayışla ilkökula hazırlanmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Program, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Beceriler Çerçevesi'ne uygun bir biçimde düzenlenmiştir. Bu çerçeve'ye göre becerilerin ediniminin başlangıç noktası okul öncesi dönemdir ve bu dönemden 12. sınıfın sonuna kadar bu becerilerin edinimi devam etmektedir. Programda beceriler ele alınırken çocukların gelişim düzeyi ve özellikleri göz önünde bulundurulmuştur. Programda yer verilen beceriler; alan becerileri, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri olarak yer almıştır (MEB, 2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Programı'nın 2024-25 öğretim döneminde okul öncesi, birinci, beşinci ve dokuzuncu sınıflardan başlayarak kademeli olarak uygulanacağını belirtilmiştir. TYMM, yaklaşım, hedef, programlar ve ekleri bakımından Türk Eğitim Sisteminin "köklerden geleceğe" temasıyla üzerinde durduğu önemli bir eğitim vizyon programıdır. TYMM programı güncellenen ve okul öncesi öğretmenlerinin de ilk defa kurumlarda uygulayacağı eğitim programı olması nedeniyle programın içeriği ve uygulanabilirliğine ilişkin değerlendirilmesi için okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin alınması önemli görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışma ile okul öncesi öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Alan yazın incelendiğinde TYMM okul öncesi eğitim programı uygulamalarına ve okul öncesi öğretmenlerinin TYMM programı deneyimlerine ilişkin sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmüştür. Programın yeni olması dolayısıyla öğretmen deneyimleri ve uygulamalarının araştırılmasının programın değerlendirilmesi ve farklı açılardan yorumlanması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın yeni olan bir programa ilişkin deneyim ve uygulamaları ortaya koyması açısından alan yazına önemli bir katkısı olacağı ve eğitim politikacılarına, araştırmacılara, öğretmenlere yol göstereceği düşünülmektedir. Nitekim program değerlendirmeleri ve güncellenmeleri için bilimsel çalışmalara başvurulduğundan ötürü bu çalışma programın değerlendirilmesi ve geliştirilmesi çalışmalarında rehber olabilecektir. Bu doğrultuda hazırlanan araştırma soruları aşağıda verilmiştir.

1- Okul öncesi maarif programının temel yaklaşımı ve programın güçlü ve geliştirilmesi gereken yönleri nelerdir?

2- Okul öncesi maarif programının okul öncesi öğretmenlerin uygulama süreçlerine etkisi nedir?

- 3- Okul öncesi maarif programının kapsayıcı olma durumu nasıldır?
- 4- Okul öncesi maarif programına yönelik öneriler nelerdir?

Yöntem

Türkiye Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın öğretmenlerin gözünden değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji araştırması olarak tasarlanmıştır. Fenomenolojik araştırmalar, bireylerin yaşantılarını, algılarını ve bir olguyu nasıl deneyimlediklerini derinlemesine anlamayı amaçlayan nitel araştırmalardır (Merriam, 2015). Bu araştırmanın fenomenolojik bir çalışma olarak tasarlanmasının nedeni, okul öncesi öğretmenlerinin Türkiye Maarif Modeli Programı'na ilişkin yaşantı ve deneyimlerini derinlemesine anlamlandırmayı amaçlamasıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu devlete bağlı ilkokullarda bulunan ana sınıflarında görevli 6 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. TYMM Programı sadece anasınıflarında uygulandığı için örneklem ana sınıflarından seçilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı kadın öğretmenlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinden biri 13 yıllık, biri on yıllık, biri sekiz yıllık, ikisi yedi yıllık ve biri ise beş yıllık deneyime sahiptir. Beş okul öncesi öğretmeni okul öncesi maarif programıyla ilgili eğitime katılmıştır. Bir öğretmen ise konuyla ilgili eğitim almamıştır. Ayrıca araştırmaya katılan bütün öğretmenler maarif programını uygulama deneyimine sahiptirler. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemlerinden olan ölçüt örneklem kullanılmıştır. Ölçüt örneklemde önceden belirlenmiş bir ya da birkaç ölçütü karşılayan olaylar, durumlar ya da kişiler araştırmanın parçasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmada veri toplanan katılımcıların uygulama sürecinde ve öğrenme ortamında maarif programını aktif olarak kullanmaları ve ayrıca ana sınıfında görev yapmaları ölçüt kriter olarak belirlenmiştir. TYMM Programı yalnızca ana sınıflarında uygulandığı için, bu durum araştırmanın katılımcıları için bir ölçüt olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi maarif programına yönelik görüş, düşünce ve uygulamalarının ortaya konulması için uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Hazırlanan görüşme formunda yer alan ifadelerin açıklığı ve soruların kapsam geçerliliği üç okul öncesi eğitim alan uzmanı tarafından kontrol edilmiştir. Görüşme formu okul öncesi maarif programına yönelik sekiz sorudan oluşturulmuş ve uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Uygulama öncesinde okul öncesi öğretmenlerine çalışmanın amacı ile ilgili bilgi verilmiş ve araştırmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı ifade edilmiştir. Katılımcıların dördü ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiş ikisi ile uzaktan zoom ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler 20-30 dakika arası sürmüştür. Zoom ile yapılan görüşmelerin transkriptleri program tarafından otomatik oluşturulmuştur. Yüz yüze görüşmelerin dökümanları araştırmacılar tarafından yazıya dökülmüş ve analize hazır hale getirilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin, okul öncesi maarif programına yönelik görüş, düşünce ve uygulamalarının ortaya konulması amacıyla oluşturulan görüşme formunda yer alan örnek sorular aşağıda verilmiştir.

- 1- Okul öncesi maarif programının bir önceki programa göre en faydalı ve güçlü bulduğunuz yönleri nelerdir? Birkaç örnek verir misiniz?
- 2- Okul öncesi maarif programının zayıf bulduğunuz ya da beklentileri karşılamadığını düşündüğünüz yönleri var mıdır? Varsa nelerdir.
- 3- Okul öncesi maarif programının öğretmene etkisi neler oldu? Bir önceki programı düşündüğünüzde uygulamada ve pratikte ne gibi avantajları ya da dezavantajları oldu sizce?

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Araştırmacılar, elde edilen verilerin geçerlik ve güvenirliliğini sağlamak amacıyla gerekli yöntemsel işlem basamaklarını takip etmişlerdir. Nitel araştırmalarda güvenirlilik araştırma süreçlerinin tutarlılığıyla sağlanır. Nitel araştırmalarda güvenirliliği sağlamaya yönelik araştırma sorularının açık, anlaşılır şekilde ifade edilmesi, araştırmacının rolünün açıkça belirlenmesi, araştırmacının tarafsız olması, kodlamalar arasındaki tutarlılığa bakılması vb. gibi önlemler alınabilir (Miles & Huberman, 1994). Bu araştırmada, verilerin dış güvenirliliğini artırmak için araştırmacının konumu, araştırmada veri kaynağı olan öğretmenler, veri analizinde izlenen yol ve izlenen tüm süreçler ile ilgili ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır. Araştırmada, verilerin iç güvenirliliğini artırmak için ise önceden belirlenmiş ve ayrıntılı olarak tanımlanmış bir süreçle ve araştırmacı tutarlılığı ile veri analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma soruları anlaşılır ve tarafsız bir şekilde ifade edilmiştir. Ayrıca, görüşmelerden elde edilen veriler üzerinde iki farklı kodlayıcı tarafından ayrı ayrı kodlamalar yapılmış ve kodlayıcılar arası uyum yüzdesi hesaplanmıştır.

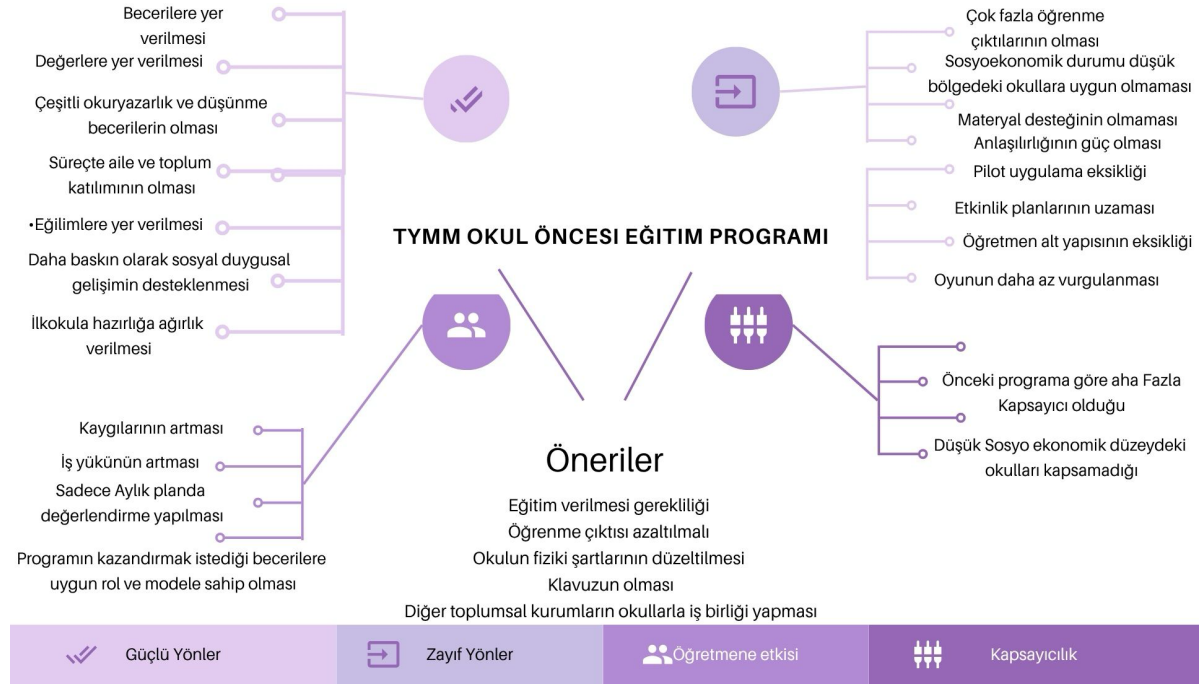
Verilerin Analizi

Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi olgu ya da olay hakkında farklı temalar oluşturulan ve bu temaların altında kodlar belirlenerek sürecin ilerlediği bir analiz yöntemidir. İçerik analizi sözlü materyallerin yazıya dökülüp analiz edilmesiyle görüşme içeriklerinin sistemli ve ayrıntılı bir şekilde kodlanarak okuyucuya sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu araştırmada araştırmacılar öncelikle elde ettiği ham verileri analiz için hazırlayıp düzenlemişlerdir. Verilerin tamamı araştırmacılar tarafından ayrı ayrı okunduktan sonra veriler araştırmacılar tarafından bağımsız olarak kodlanmıştır. Daha sonra ortaya çıkan kodlar doğrultusunda temalar oluşturulmuş, temalar detaylandırılmış ve yorumlanmıştır. Ayrıca araştırma bulgularının güvenirliliğini ve geçerliğini artırmak amacıyla öğretmen adaylarının görüşlerinden alıntılara sıkça yer verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmacılar arasındaki kodlama uyumu oranı $\text{Güvenirlilik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{(\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})} \times 100$ formülü ile hesaplanmıştır. Kodlayıcılar arasındaki uyum %84 olarak bulunmuştur ve bu uyum kodlamaların yeterli düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir (Miles & Huberman, 1994). Kodlayıcılar arasındaki uyum tüm kodlar için hesaplandıktan sonra, fikir ayrılığının olduğu durumlarda kodlayıcılar bir araya gelerek ilgili kodlamalar gözden geçirilmiş ve ortak bir karara varılmıştır. Araştırmacıların görüş ayrılığına sahip oldukları kodların sebepleri tartışılmış ve kodun ne olacağına tekrar birlikte karar verilmiştir.

Bulgular

Araştırmada, 2024 yılında yayımlanan TYMM okul öncesi eğitim programının öğretmenlerin gözünden değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen öğretmen görüşleri ayrıntılı bir şekilde aşağıda sunulmuştur.

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda TYMM Okul Öncesi Programı; **programın güçlü yönleri, programın zayıf yönleri, programın öğretmenlere etkisi, programın kapsayıcı rolü ve programın geliştirilmesine ilişkin öneriler** olmak üzere 5 farklı tema altında incelenmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler sonucunda elde edilen temalar ve kodlara ilişkin şekiller aşağıda verilmiştir.

Şekil 1: Okul Öncesi Öğretmenlerinin TYMM Okul Öncesi Eğitim Programına İlişkin Görüşleri

Şekil 1 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin TYMM okul öncesi eğitim programının güçlü ve zayıf yönlerini ifade ettikleri görülmektedir. Programın önceki programlara göre daha kapsayıcı olduğu ancak düşük sosyoekonomik düzeye sahip bölgelerdeki okulları kapsamadığını belirttikleri ve programın daha uygulanabilir olması açısından çeşitli önerilerde bulundukları görülmektedir. Programın güçlü yönlerine ilişkin kodlar aşağıda Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2: TYMM okul öncesi programının güçlü yönleri

Okul öncesi maarif programının bir önceki programa göre en faydalı ve güçlü bulunduğu yönlerine ilişkin olarak öğretmenler daha çok sırasıyla; becerilere yer verilmesi (n=4), değerlere yer verilmesi (n=4), çeşitli okuryazarlık ve düşünme becerilerin olması (n=4), gibi görüşlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu durumla ilgili örnek görüşlere aşağıda yer verilmiştir.

“...programda yedi tane alan becerisinden bahsediliyor, Türkçe alanı, fen alanı, matematik alanı sosyal alan, hareket ve sağlıklı galiba yanlış hatırlamıyorsam tam ismini...Bir de sanat alanı ve müzik alanı baktığımızda. Aslında bu beceriler 21. yüzyıl becerilerinin temeli olabilecek noktada ve diğer beceriler de yine aynı şekilde. Bu noktada beceri temelli bir program olması, ve çocuğun potansiyelini tam olarak desteklemesi artı bir özelliği diyebilirim.” (Ö1)

“Yani en faydalı ve en güçlü yönü biraz önce söylediğim gibi bence beceri odaklı olması. Çünkü bizler mesela öğretmen olarak hepimiz geleneksel eğitimle mezun olmuş öğretmenleriz. Ve çocukların işte her ne kadar eski programımızda yer edindiği gibi sorgulayan bireyler olsun program çözen bireyler olsun desek de bunun böyle olduğunu söylesek de öğretmen olarak o şekilde eğitilmediğimiz için bu noktada ciddi eksikliklerimiz var. Ama maarif modeldeki programa baktığımızda gerçekten çocuklarda bu becerilerin desteklenmesi gerektiğinin vurgusunun yapıldığını görüyoruz.” (Ö3)

“Eğitimin becerilere dönük olması, yapılan etkinliklerde değerlere yer verilmesi, aile katılımı ve buna ayrıca toplumsal kuruluşların da dahil edilmesi bunlar önemli ve güçlü tarafları diyebilirim. Eğilimleri özellikle çocuk benlik algısını ve sosyal duygusal ve nihayetinde entelektüel eğilimlerini ele alan program ki 21. Yüzyıl becerilerinin temelini atılması nedeniyle de önemli ve faydalı diyebilirim. Birde ilkokula özellikle matematik beceri alanı, erken okuryazarlık çalışmalarının ilkokula daha hazırlayıcı olduğunu söyleyebilirim” (Ö3)

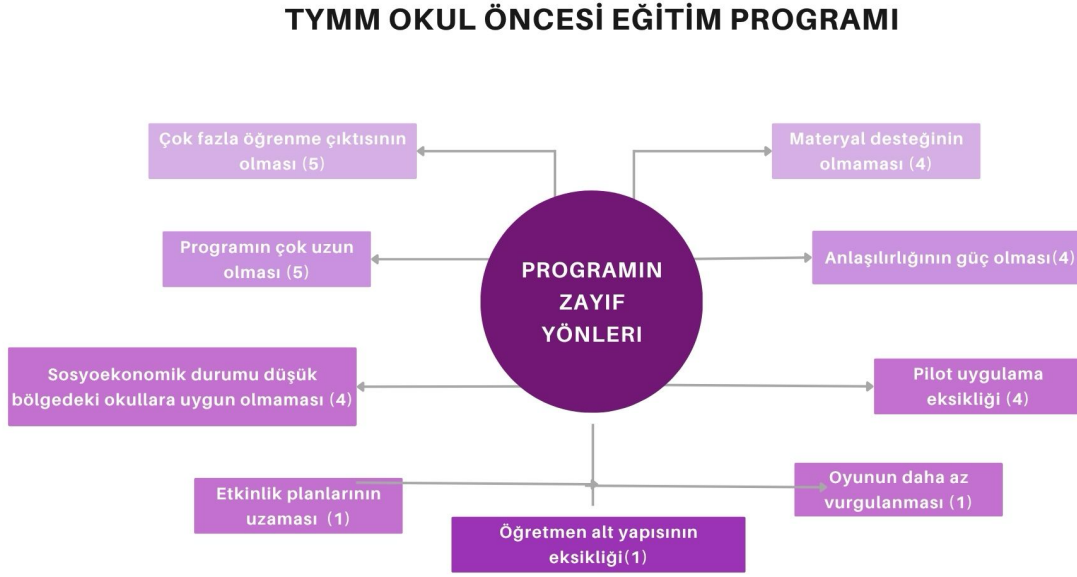
Öğretmenler, okul öncesi maarif programının beceri temelli program olması, değerlerin vurgulanması ve çeşitli okur yazarlık ve düşünme becerilerin yer alması nedeniyle bir önceki programa göre faydalı ve güçlü yönlerinin olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca öğretmenler programda eğilimlere yer verilmesi ve süreçte aile ve toplum katılımının olması ve daha baskın olarak sosyal duygusal gelişimin desteklemesi ve ilkokula hazırlığa ağırlık verilmesi nedeniyle güçlü ve faydalı olarak buldukları tespit edilmiştir.

“Eğilimler diyebilirim, hani verirken bizim de AA.. evet bunu veriyorum şeklinde bilerek vermemiz güzel. Sosyal ve duygusal öğrenme becerilerine özellikle yer vermeleri çok iyi. Çünkü çocukların şu anda en büyük eksiklikleri benim gördüğüm sosyal ve duygusal beceriler. Çocuklar da biz şu anda aslında bilişsel beceriyi tamamen arka plana atıp artık bence sosyal ve duygusal beceriye çalışmamız gerekiyor. Burada da buna gerçekten oldukça fazla yer vermişler.” (Ö2)

“Düşünme becerilerinin geliştirilmesi derim, mesela, fen bilimlerinde eleştirel düşünmeyi veriyor ama çeşitli alt yapılarını, alt çıktılarından sonra bu beceriye ulaşılabilir. Eleştirel düşünmeyi tek bir kazanımla vermiyor. Bir de beceri merkezli olması, çocuk için kalıcı öğrenmeler oluyor bu sayede, çocuk yaşamına yerleştiriyor. Bir başka faydalı yanı değerler olabilir, günümüzdeki çocukların bu yönü zayıflıyor. Bizlerden çocuklara daha fazla saygı bekleniyor fakat çocuklarda geliştirilmiyor, büyüğe saygı, çevreye saygı, sevgi değeri...çocuklar bencil büyütülüyor. Çocukların empatik becerilerin geliştirilmesi gibi değerlerin olması da programın güçlü yanı.” (Ö4)

“Programın kapsamı çok geniş ama çok fazla çocuğa faydalı ve topluma faydalı yanları var. Mesela çocuğun yaratıcılığını geliştiren, ilkokula hazırlayan, değerleri kazandıran bir program. Ayrıca okuryazarlık alanları teknoloji, veri okuma, kültür okuryazarlığı bunları okul öncesinde nasıl verebileceğimizi gösteren bir program. Önce süreç çıktıları sonra alt çıktıların nasıl olması gerektiğini ve sonunda beceriyi kazandıran ve beceri merkezli bir program. Aileyi ve diğer toplum paydaşlarını süreçte görevli yapan bir program. Tüm bunlar eğitime okul öncesi eğitime faydalı yönleri diyebilirim” (Ö5)

Programın Zayıf Yönleri

Şekil 3: TYMM okul öncesi eğitim programının zayıf yönleri

Şekil 3’te, öğretmenlere “Okul öncesi maarif programının zayıf bulduğunuz ya da beklentileri karşılamadığını düşündüğünüz yönleri var mıdır? Varsa nelerdir?” soruları yöneltilmiş ve öğretmenlerden alına cevaplar doğrultusunda elde edilen veriler sunulmuştur. Öğretmenlerin Okul öncesi maarif programının zayıf bulduğu ya da beklentileri karşılamadığını düşündüğü yönleriyle ilgili daha çok sırasıyla; çok fazla öğrenme çıktıların olması (n=5), çok kapsamlı, çok uzun olması (n=5), sosyoekonomik durumu düşük bölgedeki okullara uygun olmaması (n=4), materyal desteğinin olmaması (n=4), Anlaşılabilirliğinin güç olması (n=4) , pilot uygulama eksikliği (n=3), oyunun daha az vurgulanması (n=1), etkinlik planlarının uzaması (n=1), Öğretmen alt yapısının eksikliği (n=1) görüşlerin olduğu belirlenmiştir. Bu durumla ilgili öğretmenlerin örnek yorumlarına aşağıda yer verilmiştir.

“Öğrenme çıktıları çok fazla, program çok uzun. Beş yaş ve üzeri çocuklar için de zaman olarak kazandıramayabiliriz. Dört yaş için zor olur.”(Ö3)

“Aklıma ilk gelen öğrenme çıktılarındaki alt çıktılar her alanda fazla. Zaman olarak sorun yaşarız özellikle okula yeni alışan çağ için.”(Ö5)

“Tüm bölgelerdeki çocuklar ele alınmamış, mesela matematik becerileriyle ilgili çocuklar daha sayıları tanımiyorken, saymayı bilmiyorken bizim istatistiki bilgiler vermemiz ya da problem çözme becerilerini biraz daha genişletmemiz biraz zor gibi geliyor.”(Ö4)

“Ayrıca bazı okulların bahçesi yok anasınıfları mesela, ya da okulların bahçesinde yapılan etkinliklere zarar veriliyor bilinç çok az bu konuda dolayısıyla bu bahçelere öğrenme merkezleri her okul için uygun olmayabilir. Ya da okullar, merkeze uzak köy okulları özellikle toplumsal katılımı konusunda eşit şartlarda olmayacak diğer okullardan” (Ö4)

Öğretmenlerin ifadelerine göre, okul öncesi maarif programının zayıf bulunan ya da beklentilerin karşılanmadığı düşünülen yönlerle ilgili olarak programda çok fazla öğrenme çıktılarına yer verildiği, kapsamının geniş ve uzun bir program olduğu, düşük düzeyde sosyoekonomiye sahip bölge veya okullara uygun olmadığı yönünde görüşler dile getirilmiştir. Bu görüşlere ek olarak okullarda materyal eksikliğinin olduğu, programın anlaşılabilirliğinin güç olduğu, pilot uygulama eksikliğinin olduğu,

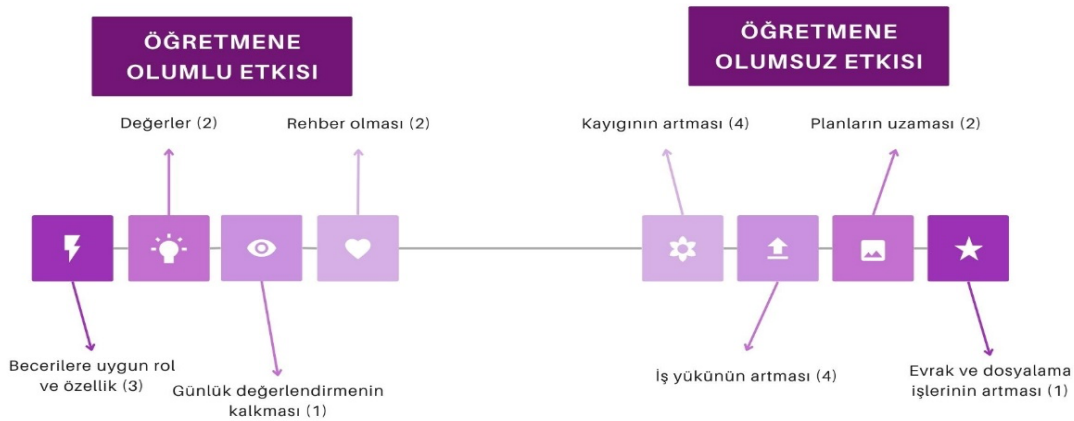
oyunun daha az vurgulandığı, etkinlik planlarının uzadığı ve öğretmen alt yapısının yeterli olmadığı yönünde görüşlerin olduğu görülmektedir.

“Ben okulumuzda maarif programının değerlendirilmesi istendiğinde üç defa falan okuyup anlamaya çalıştım hem kapsamlı hem de dili ağırdı. Değerlendirip anlamaya çalıştıkça pilot uygulama yapılsaydı zaman içinde daha iyi anlayabilirdim belki tam içselleştirirdim. Çok fazla öğrenme çıktısı var 7 ayrı alanın da bu şekilde. Pilot uygulama ile zamana yayılan öğrenme ve uygulamaya geçirilme ya da uygulanabilirliğin ölçülmesi gerekiyordu diye düşünüyorum” (Ö2)

“Alt yapı eksikliğimiz var, program beceri odaklı ama biz bu konuda yeterli miyiz? Bizim eğitimlerimiz beceri odaklı verilmeliydi, eğitim yetersizliği, uygulama yetersizliği var, Tüm alt becerilerin tüm bölge çocuklar için uygun olmaması belki pilot uygulamayla bunun önüne geçilebilirdi.” (Ö4)

“... Kendi okulumu düşünüyorum geziye götürmeye korkuyorum ya da araç bulamıyoruz. Mahalle bakkalına bile götürmek istesek bile taşıt sorunu, güvenlik sorunu var. Okulun bu imkanları sağlaması önemli” (Ö6)

Maarif Programının Öğretmenlere Etkisi

Şekil 4 : TYMM Programının okul öncesi öğretmenlere etkisi

Şekil 4’te TYMM Okul Öncesi Programının öğretmenler üzerindeki etkisine ilişkin veriler sunulmuştur. Öğretmenlere, “Okul öncesi maarif programının öğretmene etkisi neler oldu? Bir önceki programı düşündüğünüzde uygulamada ve pratikte ne gibi avantajları ya da dezavantajları oldu sizce? soruları yöneltilmiştir. Öğretmenlerin Okul öncesi maarif programının öğretmene etkisi ve bir önceki programa göre uygulama sürecindeki avantajları ya da dezavantajlarıyla ilgili olarak öğretmenler daha çok sırasıyla; kaygılarının artması (n=4), İş yükünün artması (n=4), programın kazandırmak istediği becerilere uygun rol ve özelliklere sahip olması (n=3), planların uzaması (n=2), sadece aylık planlarda değerlendirmelere yer verilmesi (n=1) gibi görüşlerin olduğu belirlenmiştir. Bu durumla ilgili öğretmenlerin örnek görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Maarif program öğretmenler farklı başlıklarla karşı karşıya kaldılar; kültürel okuryazarlık, dijital, veri, sürdürülebilirlik okuryazarlıkları gibi. Bu durumda öğretmenler kendi bilgileri, program bilgileri ve uygulamaya aktarma bilgileri için güncellenme ve eğitime ihtiyaç duydular. Bir karmaşa, bir teredditle yeni program karşılandı ki henüz yeni bir programa adapte olabilmışken yepyeni kendine özgü bir programla karşılaşıldı.” (Ö5)

“Bambaşka bir şey olarak herkes görüyor ve herkesi ben oldukça endişeli olduğunu görüyorum. Evrak yükünün de yine oldukça artacağı gözüküyor. Çünkü bir günlük plan 7-8 sayfa gördüğümüz kadarıyla şu anlık. Onların da ben insanları şu anda olumsuz etkilediğini düşünüyorum.” (Ö2)

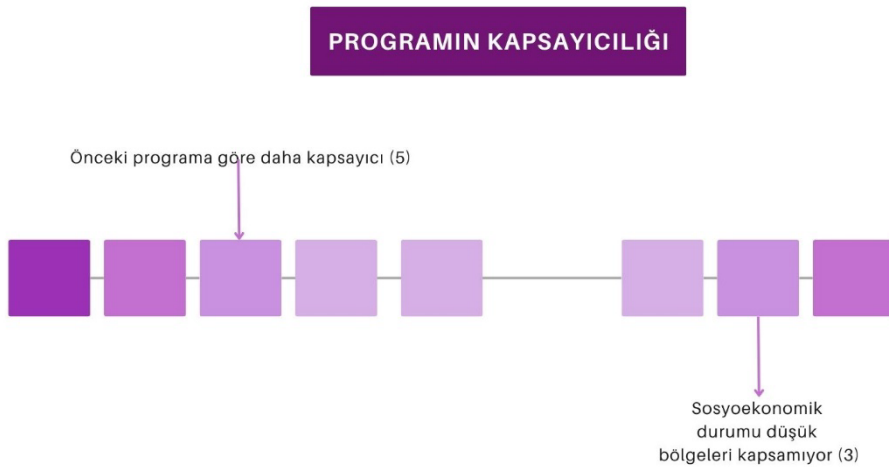
“Uygulamada zorlanacakları ek olarak diyebileceğim her bir öğrenci için e portfolyoların düzenlenmesi, bunun dışında önceki programlarda da süreç temelli değerlendirme yöntemleri olmalıydı. Bu çocuğun gelişiminin gözlemlenmesi için elzem bir yöntemdir. Zaten iş yükleri vardı bir de ekstra e portfolyo yüklendi.” (Ö5)

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler incelendiğinde okul öncesi maarif programının Okul öncesi maarif programının öğretmene etkisine ve bir önceki programa göre uygulama sürecindeki avantajları ya da dezavantajlarıyla ilgili olarak öğretmenlerin kaygılarının arttığı, iş yükünün arttığı, programın kazandırmak istediği becerilere uygun rol ve özelliklere sahip olması gerektiği yönünde ifadeleri bulunmaktadır. Ayrıca öğretmenler etkinlik planlarının uzadığı, sadece aylık planlarda değerlendirmeye yer verildiğine de değindikleri görülmektedir.

“Dezavantaj şöyle diyeyim, uygulamada, pratikte, aslında bir dezavantaj var. Günlük planda eskiden biz öğrenme sürecini yazarken bir daha tekrar oraya biz kazanımla göstergelerimizi hangi etkinin yanında ne için aldık onu yazmıyorduk. Üst kısma yazıyorduk bir daha yazmıyorduk. Ama şimdi günlük planda ele alınan alan becerilerinin ve öğrenme çıktıkları ve alt öğrenme çıktıkları kodlarıyla ve açıklamasıyla birlikte yazılması gerekiyor. Öğretmenler açısından da bu bir dezavantaj oldu.” (Ö6)

“artık biz günlük değerlendirme yapmadan kurtulduk. Günlük planda bunlara yer verilmemesi kendilerince bir avantaj olduğunu görüyorlar.” (Ö6)

Programın Kapsayıcı Rolü

Şekil 5: TYMM okul öncesi eğitim programının kapsayıcılığı

Şekil 5’te okul öncesi öğretmenlerinden TYMM okul öncesi eğitim programının kapsayıcı program özelliğine ilişkin elde edilen veriler sunulmuştur. Okul öncesi maarif programının farklı gereksinimleri olan (yetersizliği olan çocuklar, farklı kültürler ve farklı sosyoekonomik düzeyden gelen çocuklar vb.) çocukların ihtiyacını karşılamak için gerekli olan eşit ve adil eğitim ortamını sağlamak için gerekli olan rehberliği sağladığıyla ilgili olarak öğretmenler daha çok sırasıyla; programın daha fazla kapsayıcı olduğu (n=5) ancak programın sosyoekonomik durumu düşük bölgeleri kapsamadığı

(n=3) yönünde görüşlerin de olduğu belirlenmiştir. Bu durumla ilgili öğretmen görüşlerine ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

“..Maarif modeli kapsayıcı bir programdır. Kapsayıcılık özelliği de şuradan gelmektedir. Aylık ve günlük planlarda farklılaştırma alanının yer almasıdır. Bunu da iki başlık altında ele almıştır. Biri zenginleştirme, diğeri destekleme diye ele alınmış. Zenginleştirme de programın ötesinde biraz daha derinlemesine ve çeşitli öğrenme fırsatları sunarak çocukların potansiyelini artırmayı amaçlıyor. Destekleme kısmında ise çocukların öğrenme özelliklerini göz önünde bulundurarak biraz daha alt düzey öğrenme becerisi gösteren çocuklarımız için bunların öğrenme potansiyelini biraz daha en üst düzeye çıkarmak hedefleniyor. Dolayısıyla maarif programını daha kapsayıcı buluyorum....” (Ö6)

“Önceki programda kapsayıcı eğitim aslında biraz daha özel gereksinimli çocuklar özelinde ele alınmıştır. Bu programda farklı kültürler fazlasıyla yer almış. Hani aynı zamanda kendi kültürünüze de çok fazla. Yani kendi kültür özelliklerini tanıma ve başka kültürleri de tanımaya oldukça önem verilmiş burada. Yani bu daha kapsayıcı kesinlikle.” (Ö1)

Öğretmenlerin tamamı (n=6) bu soruya olumlu cevaplar vermiştir. Okul öncesi eğitim maarif programının farklı gereksinimleri olan (özel gereksinimli çocuklar, farklı kültürler ve farklı sosyoekonomik düzeyden gelen çocuklar vb.) çocukların ihtiyacını karşılamak için gerekli olan adil eğitim ortamını sağlamak için gerekli olan rehberliği sağladığıyla ilgili olarak öğretmenlerin maarif okul öncesi programın daha fazla kapsayıcı olduğu yönünde görüşlerinin olduğu görülmektedir. Ancak öğretmenlerin bir kısmının da programın sosyoekonomik yapısı düşük bölgelere uygun olmadığı yönünde görüşlerin de olduğu görülmektedir. Bu görüşe ilişkin ifade aşağıda verilmiştir.

“Program belki özel gereksinimli çocuklar ya da öğrenmede daha iyi çocuklar için destekleyici olabilir ama sosyoekonomik düzeyi düşük bölgeleri kapsamadığını düşünüyorum. Tam fırsat eşitliğini sağlamıyor. Mesela alt çıktılarına baktığımızda birçoğunu veremiyoruz çünkü bir dönem boyunca kuralları benimsetmeye çalışıyoruz. Bazı çocukların dil problemleri olabiliyor, okulların materyal eksiklikleri olabiliyor ya da bahçelerinin olmaması gibi durumlar olabiliyor. Bu problemler göz ardı edilmiş.” (Ö4)

Programın Geliştirilmesine İlişkin Öneriler

Şekil 6: TYMM Programının geliştirilmesine yönelik öneriler

Şekil 6’da okul öncesi öğretmenlerinden TYMM okul öncesi öğretim programının geliştirilmesine ilişkin elde edilen veriler sunulmuştur. “TYMM Okul öncesi öğretim programını geliştirme imkânınız olsaydı ne gibi katkılarda bulunurdunuz?” Sorusu yöneltilmiştir. Bu soruyla ilgili öğretmenler daha çok sırasıyla; öğrenme çıktısı azaltılmalı (n= 6), eğitim verilmesi gerekliliği (n= 6), okulun fiziki şartlarının (okul öncesi ve branş öğretmenin olması, bahçe düzenlemesi gibi) yapılması (=5), kılavuzun olması(n=4), diğer toplumsal kurumların okullarla iş birliği yapması (n=2) şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Bu bulgulara ilişkin bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Birazcık daha öğrenme çıktılarını biraz daha aza indirirdim. Biraz daha çerçeveyi daraltırdım. Çünkü bu şu an çok kafa karıştırıcı bir durum haline geldi.” (Ö6)

“Bir katkı olacak olsaydı tabi ki öğrenme çıktıları için müdahale eder daha az ve öz verirdim. Kapsamı çok fazla bütün okur yazarlıklara değil bu çağda verilebilecek okuryazarlıklara yer verirdim”(Ö3)

“Branş öğretmenleri belki sanat alanında, fiziksel aktivitelerde yardımcı olabilmeli ek ders karşılığında girebilmeli” (Ö5)

“ ... eğitim verildi evet ama eğitimler çok kısa süreli yani çok verimli olduğunu düşünmüyorum. Daha detaylı daha faydalı daha güzel belki hani şu an dijital çağda yokluyoruz. Belki bu Maarif programı yazan hocalarımız bu eğitimi verseydi çok daha faydalı olabilirdi. Evet hani bir yüz yüze etkinliğin belki şeyini vermezdi online’da yapılan bir eğitim.” (Ö1)

“Başından beri düşündüğüm şu, bu kadar yeni olan, bu kadar değişiklik yapılan bir program sadece hizmet içi eğitimle geçirilmemeli. Öğretmenlerin her an başvuracağı bir kılavuz bir video olmalı.”(Ö5)

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonucunda maarif programının geliştirilmesiyle ilgili olarak; öğrenme çıktılarının azaltılması gerektiği, öğretmenlere programla ilgili eğitim verilmesi gerekliliği, okulun fiziki şartlarının (okul öncesi ve branş öğretmenin olması, bahçe düzenlemesi gibi) yapılması gerekliliği, şeklinde görüşlerin olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin programın kullanılmasıyla ilgili kılavuzun olması gerektiği ve diğer toplumsal kurumların okullarla iş birliği yapması gerektiği yönünde görüşler beyan ettikleri görülmektedir.

“Mesela bizim programımızda aile katılımının vurgusu vardı ama aile katılımında bir öğretmenin ne yapabileceğiyle ilgili OBA gibi ekstra bir kaynağımız vardı bizim. Yani biz velilerle buluştuğumuzda neler yapabileceğimizle ilgili bir fikrimiz vardı. Orada eklemeler yazıyordu en azından oturum oturum yapılabilir bu şekilde yapılabilir gibi bir yol harita vardı. Bu noktada mesela maarif modelde toplum katılımının evet vurgusu var. Çok da güzel bir vurgu ama öğretmenler toplum katılımını nasıl yapacağı noktasında çok da bilinçli değil. Belki bu konuda ne okul programımızda OBA gibi farklı bir program çıkarılıp gönderilebilirdi.”(Ö1)

“...programda açık hava öğrenme merkezleri için bahçeye materyale ihtiyacımız var tabi ki kılavuza bunları nasıl düzenleyebiliriz açıklamalı örnekli. Okuldaki öğretmenlerin ve benim bu programı uygulamamız için şu anki bilgi düzeyimiz yeterli değil. Eğitim olanakları arttırılmalı”(Ö4)

“ Program tüm bölgelerdeki çocuklara ulaşılabilsin diye tüm kurum veya kuruluşlar MEB veya okullarla işbirliği halinde olmalılar. Okullara hizmet sunmaya hazır olmalı elini taşın altına koymalı. Köy okuluna planetaryumlar götürülmeli mesela, ya da Kızılay ekibi itfaiye ekibi okuldaki çocuklara kendilerini tanıtabilmeli. Üniversite projeleri veya destekleri olabilmeli.” (Ö5)

Tartışma ve Sonuç

Sonuç olarak öğretmenler, programın 21. Yüzyıl becerilerini desteklemesi ve değer eğitime yer vermesi nedeniyle bütüncül bir program olduğunu ifade etmişlerdir. Okuryazarlık becerilerinin de maarif programına eklenmesinden dolayı, programın okul öncesi dönem çocukların ihtiyaçlarını karşılayıp, potansiyellerini bütüncül olarak desteklediği ifade edilmiştir. Öğretmenler ayrıca TYMM programının önceki programa göre daha kapsayıcı olduğunu ifade etmişlerdir. Avrupa ülkelerinde müfredat geliştirme için dikkat edilen temel ilkeler arasında bütüncül pedagojik yaklaşım, çocuk merkezlilik, kapsayıcılık ve eğitimde eşitlik önemli bir yet tutar (Melhuish ve diğ., 2015). Dolayısıyla bu özellikleri ile TYMM programının çağdaşları ile benzer ilkeler gözettiği ifade edilebilir. Okul temelli müfredatların başarılı olabilmesi için toplumun dini, dili, kültürü, ahlaki değerleri ve geleneklerini yansıtması gerekir (Boyle & Charles, 2016; Osaki, 2014). Benzer olarak Temur (2025) araştırmasında eğitimde fırsat eşitliği, eşit ve adil bir eğitim süreci ve tüm öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verme hedefleriyle kapsayıcı ölçme ve değerlendirme anlayışının Maarif Programı'nda yer aldığı sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenler, beceri temelli olması ve çeşitli okur yazarlık ve düşünme becerilerin yer alması nedeniyle okul öncesi maarif programını, bir önceki programa göre faydalı ve güçlü bulduklarını söylemişlerdir. Aynı şekilde Taş, Şentürk, & Şiraz (2024) 2024 programının beceri tabanlı ve yapıcı geri bildirimlere odaklanan bir yaklaşım benimsediğini ifade etmişlerdir. Bir diğer çalışmada Ülçay (2024) Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi ve teknoloji entegrasyonu konusunda yenilikçi bir program olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca programda eğilimlere yer verilmesi, sosyal duygusal gelişime daha fazla önem verilmesi ve ilkökula hazırlığa ağırlık verilmesi bakımından programın güçlü bir etki yarattığı ifade edilmiştir. Aile ve toplum katılımının önemle vurgulanması programın diğer güçlü bir yanı olarak ifade edilmiştir. Erken çocukluk programlarının bir amacı da bireyin ve ailenin ihtiyaçlarının karşılanarak toplumla bütünleşmesini sağlamaktır (Mligo, 2025).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğu, programda çok fazla öğrenme çıktısının olması ve programın kapsamının geniş ve uzun olması, sosyoekonomik düzeyi düşük bölge veya okullara uygun olmaması yönüyle programı zayıf bulmuşlardır. Uygun ve Akgül (2024) öğretmenlerin, bazı okulların fiziki şartlarının elverişli olmadığı için programın uygulanmasının zor olabileceğini dile getirdiklerini ifade etmişlerdir. Gay (2000) müfredatın daha etkili olabilmesi için farklı sınıflardan ve geçmişlerden gelen çocukların sürece katıldığı ve kendini ifade edebildiği bir programın hazırlanması gerektiğini ifade etmiştir. Banks (2014) öğretmenlerin disiplinlerindeki temel kavramları, ilkeleri, genellemeleri ve teorileri açıklamak için çeşitli kültürlerden ve gruplardan örnekler, veriler ve bilgiler kullanmaları gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca okullarda materyal eksikliğinin olması, programın anlaşılabilirliğinin güç olması, pilot uygulama eksikliğinin olması, etkinlik planlarının uzaması ve öğretmen eğitimlerinin yeterli olmaması nedeniyle de programın zayıf yönlerinin olduğu ifade edilmiştir. Öğretmenlerden biri oyuna önceki programdan daha az vurgu yapıldığını ifade etmiştir. Öğretmenler oyunu müfredatın temel taşlarından biri olarak görmektedir. Çocuğun gelişiminin desteklenmesi için müfredatta oyuna yeterince önem verilmesi gerekir (Kroll, 2020).

Araştırmada öğretmenlerin değişen programla iş yüklerinin arttığı, öğretmenlerin programın kazandırmak istediği becerilere uygun rol ve özelliklere sahip olması gerektiği ifade edilmiştir. Lieber ve diğ. (2009) araştırmalarında okul öncesi öğretmenlerinin motivasyonlarının yüksek olduğu, yeni öğrenme fırsatlarına açık oldukları ve öğretim için yeni stratejiler öğrenmeye istekli oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Dolayısıyla TYMM programı okul öncesi öğretmenlerinin kendilerini ve öğretim becerilerini geliştirmeleri için bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Ayrıca öğretmenler etkinlik planlarının uzadığını ve sadece aylık planlarda değerlendirmeye yer vererek avantaj kazandıklarını belirtmişlerdir. Dahası değişen programla birlikte öğretmenlerin kendilerini güncellemeleri gerektiği ve programın gerektirdiği düşünme becerilerine sahip olunması gerektiği dile getirilmiştir. Çocuğun öğrenme sürecini ve becerilerini destekleyen en önemli faktör öğretmenin niteliğidir (Darling-Hammond & Bransford, 2005). Ayrıca programda sunulan etkinliklerin, katılımın ve öğrenme ortamının

çocuğun gelişimini destekleyecek nitelik ve zenginliğe sahip olması için öğretmen yeterliliğinin belirleyici olduğu ifade edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğu programda sunulan etkinliklerin, katılımın ve öğrenme ortamının çocuğun gelişimini destekleyecek nitelik ve zenginliğe sahip olması için okul koşullarının iyileştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Program kapsamında açık hava etkinlikleri ve okul dışı öğrenmelerin bu konuda destekleyici olabileceğini ifade etmişlerdir. Taş, Şentürk, & Şiraz (2024) yaptıkları araştırmada okul dışı öğrenme etkinlikleri ve aile-toplum katılımının TYMM okul öncesi eğitim programında daha fazla ve ayrıntılı bir şekilde yer aldığını ifade etmişlerdir. Dolayısıyla bu durumun programın etkinliğini arttırdığı ve daha zengin bir program haline getirdiği söylenebilir. Avrupa birliği ülkelerinde de aile temelli iş birliği, eğitim sürecini destekleyecek ve rehberlik yapabilecek kurumlarla iş birliği nitelikli bir müfredatın önemli bir bileşeni olarak kabul edilmektedir (Melhuish, ve diğ., 2015).

Maarif programının geliştirilmesiyle ilgili olarak; öğrenme çıktılarının azaltılması gerektiği, öğretmenlere programla ilgili eğitim verilmesi gerekliliği, okulun fiziki şartlarının (okul öncesi ve branş öğretmenin olması, bahçe düzenlemesi gibi) geliştirilmesi gerekliliğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde Berk ve Özer (2024) programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin program hakkındaki bilgisi, ilgisi ve hazırbulunuşluk düzeyleri ile eğitim kurumlarımızın mevcut imkân ve donanımlarının programın uygulanmasında sorun oluşturabileceğini ifade etmişlerdir. Bunlara ek olarak öğretmenler, programın uygulanması noktasında kılavuzun olması ve diğer toplumsal kurumların okullarla iş birliği yapmaları gerektiği şeklinde önerilerde bulunmuşlardır. Ülçay (2024) araştırmasında altyapı eksikliği, öğretmenlerin direnci ve değerlendirme süreçlerindeki belirsizlikler gibi zorlukların Maarif programının uygulanması sürecinde karşılaşılan zorluklar olduğunu ifade etmiştir. İngiltere gibi bazı ülkelerde, eğitim politikacılarını müfredatın kalitesi hakkında bilgilendirmek ve erken çocukluk eğitimi ortamlarında güçlü ve zayıf yönleri hakkında geri bildirim sağlamak için uygulamayı denetleyen köklü kuruluşlar vardır. Müfredatı izlemenin diğer yolları arasında, internette ebeveynlerin ve diğer paydaşların görüşleri üzerine anket ve görüşmeler yapılır (Melhuish, ve diğ., 2015). Türkiye’de de programın zayıf yönleri ve geliştirilmesi gereken noktalar denetleyici kuruluşlar vasıtasıyla geribildirimlerle yeniden düzenlenebilir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmenlere TYMM programı ile ilgili eğitimlerin verilmesi önerilebilir. Bununla birlikte eğitim politikacılarını müfredatın kalitesi hakkında bilgilendirmek ve erken çocukluk eğitimi ortamlarında güçlü ve zayıf yönleri hakkında geri bildirim sağlamak için uygulamayı denetleyen kuruluşlar yapılandırılabilir.

Lisans Bilgileri

Siirt Eğitim Dergisi'nde yayınlanan eserler Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Copyrights

The works published in Siirt Journal of Education are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Etik Beyanname

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen kurallara uyulduğunu ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirmediğimizi beyan ederiz. Aynı zamanda yazarlar arasında çıkar çatışmasının olmadığını, tüm yazarların çalışmaya katkı sağladığını ve her türlü etik ihlalde sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu bildiririz.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik kurul adı: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu

Etik kurul karar tarihi: 07/01/2025

Etik kurul belgesi sayı numarası: 2025/01-20

Kaynakça

- Banks, J. A. (2008). *An introduction to multicultural education*. Pearson.
- Barnett, W. S. (2008). *Preschool education and its lasting effects: Research and policy implications*. <https://nepc.colorado.edu/publication/preschool-education>
- Berk, Ş. & Özer, B. (2024). “Türkiye Yüzyılı” Maarif Modeli (TYMM) Öğretim Programları’na ilişkin nitel bir değerlendirme. *Journal of History School*, 73, 3241-3256.
- Boyle, B., and Charles. M., (2016). *Curriculum development: A guide for educators*. 1st ed. Los Angeles:Sage.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Çobanoğlu, R., & Yıldırım, A. (2021). Türkiye’de program geliştirme çalışmaları: Cumhuriyet’in ilanından günümüze tarihsel bir analiz. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(2), 810-830.
- Darling-Hammond L., & Bransford, J. (Eds). (2005). *Preparing teachers for a changing world:What teachers should learn and be able to do*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Dere Tarla, Gül (2022). Cumhuriyetin ilanından günümüze Türkiye’de okul öncesi eğitimdeki değişimler. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 6 (1), 253-267.
- Düşek, G., & Dönmez, B. (2012). Türkiye’de yayımlanan okul öncesi eğitim programları. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, 1(1), 68–75.
- Eroğlu Ertek, B. ve Eker C., (2024). 2013 ve 2024 yılı okul öncesi eğitim programlarının karşılaştırılması. *The Journal of Academic Social Science*. DOI : [10.29228/ASOS.75799](https://doi.org/10.29228/ASOS.75799)
- Gay G (2000) *Culturally Responsive Teaching: Theory, Research, and Practice*. New York: Teachers College Press.
- Gelişli, E., Yazıcı, Y. (2012). Türkiye’de uygulanan okul öncesi eğitim programlarının tarihsel süreç içerisinde değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 85-93.
- Gimbert, B., & Cristol, D. (2004). Teaching curriculum with technology: Enhancing children's technological competence during early childhood. *Early Childhood Education Journal*, 31, 207-216.
- Hughes, J. N. (2010). Identifying quality in preschool education: Progress and challenge. *School Psychology Review*, 39(1), 48-53.
- Kagan, S. L., Moore, E., & Bredekamp, S. (1995). *Reconsidering children's early development and learning: Toward common views and vocabulary*,95,(3). National Education Goals Panel. <https://eric.ed.gov/?id=ED391576>
- Kardeş, S. (2020). Okul öncesi eğitim programının 21. yüzyıl becerileri ve STEAM eğitimi bağlamında incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 16(2), 109-119.
- Kroll, L. R. (2020). Early childhood curriculum development: The role of play in building self-regulatorycapacity in young children. In *Reconsidering The Role of Play in Early Childhood* (pp. 25-39). Routledge.
- Lieber, J., Butera, G., Hanson, M., Palmer, S., Horn, E., Czaja, C., ... & Odom, S. (2009). Factors that influence the implementation of a new preschool curriculum: Implications for professional development. *Early education and development*, 20(3), 456-481.
- Mashburn, A. J., & Pianta, R. C. (2006). Social relationships and school readiness. *Early education and development*, 17(1), 151-176.
- Melhuish, E. C., Ereky-Stevens, K., Petrogiannis, K., Ariescu, A., Penderi, E., Rentzou, K., ... & Leseman, P. (2015). *A review of research on the effects of early childhood Education and Care (ECEC) upon child development*. CARE project; Curriculum Quality Analysis and Impact Review of European Early Childhood Education and Care (ECEC). <https://eprints.bbk.ac.uk/id/eprint/16443/1/CARElitrev.pdf>
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (çev. Turan, S.). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195712275243-okuloncesi_egitimprogrami.pdf.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2024). *Okul öncesi eğitim programı*. MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/guncellenenokuloncesiegitimprogrami.pdf>
- Mlgo, I. R. (2025). International perspectives on early childhood education curriculum development: Reflections on a documentary review. *Early Years*, 45(1), 119-131.
- Osaki, K. M. 2014. "Curriculum and Quality." In *The quality of education in Tanzania: Issues and experience*, edited by J. C. J. Galabawa, F. E. M. K. Senkoro, and A. F. L. Lwaitama, 23–32. Tanzania: Dar es Salaam.
- Panhelova, N., Krutsevych, T., Panhelova, M., Andriy, P., Vladislav, R., Trotsenko, T., ... & Natalia, B. (2020). Complex development of cognitive processes and physical abilities of children of preschool age in the process of motor activity. *International journal of applied exercise physiology*, 9(1), 73-84.
- Pianta, R. C., Barnett, W. S., Burchinal, M., & Thornburg, K. R. (2009). The effects of preschool education: What we know, how public policy is or is not aligned with the evidence base, and what we need to know. *Psychological science in the public interest*, 10(2), 49-88.
- Serdaroğlu, H. U., & Bekir, H. (2024). Okul öncesi eğitim programında güncellemeler. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 1-29.
- Taş, Ş., Şentürk, Ş., & Şiraz, F. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) Okul Öncesi Eğitim Programının, Program Öğeleri Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Eğitimde Nitel Araştırmalarda Mükemmellik Arayışı Dergisi*, 3(2), 85-99.
- Turan, F. (2021). Okul Öncesi Eğitim Programları Geliştirme Sürecinde "1953 Ana Okulları Eğitim Programı. *International Journal of Social, Political and Economic Research*, 8(1), 1-36.
- Uygun, K., & Akgül, G. (2024). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeline İlişkin Görüşleri. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 81-102.

Extended Abstract

Introduction

The Preschool Education Program within the Türkiye Yüzyılı Maarif Model (2024) aims to ensure that preschool children are prepared for primary school through a skill-based and holistic approach. The program has been structured in accordance with the Türkiye Yüzyılı Maarif Model Skills Framework. According to this framework, the acquisition of skills begins in the preschool period and continues through to the end of 12th grade. In addressing these skills, the program takes into account the developmental levels and characteristics of children (MoNE, 2024a). In the program, the concept of skills is defined as the entire set of actions or behaviors that a child uses to apply thinking styles, strategies, and materials related to a specific learning domain. Skills are categorized under various headings; however, the acquisition and implementation processes of these skills have been designed to be integrated and coherent. This coherence is reflected in the learning and teaching experiences within the program. The skills addressed in the program include: Domain-specific skills, Conceptual skills, Social-emotional learning skills, and Literacy skills (MoNE, 2024)

A review of the literature revealed no prior studies on the implementation of the TYMM preschool education program or the experiences of preschool teachers with the program. Due to the program's novelty, researching teacher experiences and practices is considered crucial for evaluating the program and interpreting it from different perspectives. Accordingly, this study is expected to make a significant contribution to the literature by presenting insights into experiences and practices related to a new program. It may also serve as a guide for education policymakers, researchers, and teachers. Indeed, since scientific research is consulted for program evaluation and revisions, this study may serve as a reference in the evaluation and development of the program.

Methodology

This study, which aims to evaluate the Türkiye Maarif Model Preschool Education Program from the perspective of teachers, was designed as a case study, one of the qualitative research methods. Case studies are research designs that provide in-depth information about the subject being investigated and allow for a multifaceted examination of the topic. The reason this study was designed as a case study is that the Türkiye Maarif Model Program is a new initiative, and stakeholders, including teachers, do not yet have deep knowledge or practical experience with it. Moreover, there is a need for a comprehensive examination of the preschool Maarif program.

Study Group

The study group consists of six preschool teachers working in kindergarten classes within public primary schools. All the teachers are female. One of the preschool teachers has 13 years of experience, one has 10 years, one has 8 years, two have 7 years, and one has 5 years of experience. Five of the preschool teachers have received training related to the preschool Maarif program, while one teacher has not. Furthermore, all teachers participating in the research are implementing the Maarif program in their classrooms and throughout the educational process.

Criterion sampling, one of the purposive sampling methods, was used to determine the study group. In criterion sampling, events, situations, or individuals that meet one or more pre-established criteria are included in the study (Yıldırım & Şimşek, 2008). In this study, the criteria were that participants should be actively using the Maarif program in their teaching practice and learning environment and that they should be working specifically in kindergarten classes.

Data Collection Method

A semi-structured interview form was used to reveal preschool teachers' views, thoughts, and practices related to the preschool Maarif program. This form was developed based on expert opinions. The clarity of the expressions and content validity of the questions in the interview form were reviewed by three field experts. The finalized interview form consisted of eight questions regarding the preschool

Maarif program and was prepared for application. Prior to the interviews, teachers were informed about the purpose of the study, and it was emphasized that participation was entirely voluntary.

Data Analysis

Content analysis was used in this study. Content analysis is a method that involves identifying different themes about a phenomenon or event and progressing through the process by defining codes under these themes. It involves transcribing verbal materials and systematically coding and presenting the interview contents in detail (Yıldırım & Şimşek, 2008). In this study, the researchers first prepared and organized the raw data for analysis. All data were read separately by two researchers and then independently coded. Based on the resulting codes, themes were developed, elaborated upon, and interpreted. To enhance the validity and reliability of the research findings, frequent direct quotations from teacher statements were included (Yıldırım & Şimşek, 2008).

Findings

Teachers stated that the preschool Maarif program has beneficial and strong aspects compared to the previous program due to its skills-based structure, its emphasis on values, and the inclusion of various literacy and thinking skills.

Additionally, it was found that teachers view the program as strong and beneficial because it includes current educational trends, emphasizes family and community involvement in the process, and gives greater focus to supporting social-emotional development and preparation for primary school.

Regarding the weaknesses or unmet expectations of the preschool Maarif program, it was found that there are opinions suggesting the program includes too many learning outcomes, is broad and extensive in scope, and is not suitable for regions or schools with low socioeconomic status. In addition to these views, it was also observed that there are concerns about:

- Lack of materials in schools,
- Difficulty in understanding the program,
- Lack of pilot implementation,
- Lengthy activity plans, and
- Inadequate teacher preparedness and infrastructure.

Discussions, Conclusions, and Recommendations

As a result, teachers stated that the program is a holistic one because it supports 21st-century skills and incorporates value education. Due to the inclusion of literacy skills in the curriculum, it was expressed that the program meets the needs of preschool children and supports their potential in a comprehensive way. Teachers also stated that the Türkiye Century Maarif Model (TYMM) is more inclusive compared to the previous program. Among the fundamental principles considered in curriculum development in European countries are a holistic pedagogical approach, child-centeredness, inclusiveness, and equality in education (Melhuish et al., 2015). Therefore, it can be said that the TYMM program follows similar principles as its contemporary counterparts. For school-based curricula to be successful, they must reflect the society's religion, language, culture, moral values, and traditions (Boyle & Charles, 2016; Osaki, 2014). Similarly, Temur (2025) concluded in his study that the Maarif Program includes an inclusive assessment and evaluation approach aiming for equal opportunities in education, a fair and equitable education process, and addressing the needs of all students.

Teachers stated that due to its skill-based structure and inclusion of various literacy and thinking skills, they found the preschool Maarif Program more beneficial and stronger compared to the previous program. Likewise, Taş, Şentürk and Şiraz (2024) stated that the 2024 program adopts a skills-based approach focused on constructive feedback. In another study, Ülçay (2024) described the Türkiye Century Maarif Model as an innovative program in terms

of developing critical thinking and problem-solving skills and integrating technology. Additionally, the inclusion of trends in the program, increased emphasis on socio-emotional development, and a strong focus on primary school readiness were highlighted as significant impacts of the program. The strong emphasis on family and community involvement was also expressed as another strength of the program. One of the goals of early childhood programs is to meet the needs of individuals and families and ensure their integration with society (Mligo, 2025).

Based on the results obtained from the study, it is recommended that infrastructure deficiencies in schools be addressed and that teachers receive training related to the TYMM program. Additionally, organizations that oversee the implementation could be structured to inform education policymakers about the quality of the curriculum and to provide feedback on the strengths and weaknesses of early childhood education environments.